

WSOY

60°

06'

18''N

24°

58'

32''E

NW7

LEENA PAASIO

HARMAJA

LUODE

SEITSEMÄN

LEENA PAASIO

HARMAJA
LUODE
SEITSEMÄN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© LEENA PAASIO JA WSOY 2022

ISBN 978-951-0-47890-5

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PAINETTU EU:SSA

Rakas Itämeri,

sinä olet erityinen. Olet sekoitus suolaista ja makeaa, ja herkkä ekosysteemisi on ainutlaatuinen maapallon merien joukossa. Jokainen ulappa, luoto ja poukama kertoo uskottomia tarinoita, jotka hautautuvat yksi kerrallaan pohjamutiisi. Siellä ne muuttuvat kerroksiksi, joita luonnontieteilijät kutsuvat sedimenteiksi. Millaisen tarinan olet tallettanut syvyysiisi viimeisestä sadasta vuodesta, Itämeri? Kovin surullisen, pelkään pahoin.

Olet ollut aina valmis antamaan meille rantojesi asukkaille auliisti aarteitasi, vaikka et ole itse pyytänyt meiltä mitään. Olisit pärjännyt hyvin ilman itsekkäitä ihmisiä, joille hienoimmatkaan lahjasi eivät riittäneet. Emme ole ymmärtäneet kirkkaitten vesiäsi emmekä monimuotoisen meriluonnon arvoa. Olemme pitäneet sinua itsestäänselvyyttenä ja syytäneet nieluusi ravinteita ja roskia niin paljon, että aloit voida pahoin. Niin pahoin, että olet nykyään yksi maailman saastuneimmista meristä. Yrität haukkoa hädissäsi happea, vaikka myrkylliset sinileväkukinnot ja eliöille haitalliset mikroroskat ovat lisääntyneet vuosi vuodelta.

Onneksi me ihmiset olemme oppineet virheistämme. Voimme iloita siitä, mitä olemme viime aikoina saavuttaneet: olet alkanut hiljalleen parantua. Työtä pitää kuitenkin jatkaa, että toivut kokonaan.

Rakas Itämeri, tämä kirja ja sen jatko-osa paljastavat salaisuuden, joka on haudattu syvälle hapettomiin kerroksiisi. Tarina on omistettu sinulle ja suomalaisille nuorille. Heidän kanssaan tulevaisuutesi näyttää valoisalta.

Itämeri-päivänä 2022

Leena Paasio

Tunnetun meribiologin epäillään hukkuneen Kiiskilahteen

Ilta-Uutiset 23.4.

Suomen ympäristökeskuksen Itämeri-tutkija **Ilona Virran** etsinnät jatkuvat Espoon Kiiskilahdessa. Suomenlahden merivartiosto, Espoon poliisi ja pelastuslaitoksen vapaaehtoinen pelastuspalvelu ovat etsineet Virtaa keskiviikosta lähtien, jolloin hätäkeskus sai ilmoituksen katoamisesta hieman ennen aamukymmentä.

– Tapaukseen ei näytä liittyvän rikosta. Avovesiuintia harrastaneella Virralla oli tapana harjoitella päivittäin Kiiskilahdessa. Toistaiseksi tuloksettomien suurensintöjen perusteella hänen oletetaan menehtyneen, kertoi tutkinnanjohtaja **Pentti Mielonen** Espoon poliisista perjantaina iltapäivällä.

Ilona Virta palkittiin viime syksynä Suomen luontosää-

tiön ympäristöpalkinnolla toiminnastaan Itämeren hyväksi, ja merkittävänä ympäristövaikuttajana hänet kutsuttiin myös tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Virta on löytänyt uransa aikana useita päästölähteitä, joiden sulkeminen on vähentänyt Itämeren kuormitusta. Viime vuonna hän paljasti tutkijaryhmineen puolalaisen lannoitetehtas Fosiran kipsijätevuoren suotovesien korkeat fosforipitoisuudet, mikä johti lopulta tuotantolaitoksen lakkauttamiseen.

Ilona Virtaa kaipaavat puoliso ja kaksi alaikäistä lasta. Kaikki havainnot pyydetään ilmoittamaan poliisille.

1. PINNAN ALLA

– Saatana.

Kipu jysähti ohimoon kuin nyrkinisku, kun puomi heilahti yllättäen puolelta toiselle. Silmäkulmassa tuntui jotain kosteaa, ja pyyhkäisin hätäisesti verinoron kämmenelle. Ruskeanpunainen läikkä tuhuri oikean käden hanskan.

Aallonmurtajan takana kuusi tiukaksi viritettyä purjetta halkoi määrätietoisesti horisonttia. Nopeat veneet tottelivat taitavia käskyttäjiä, liisivät vaivattomasti aallon harjalta toiselle. Mustat FIN-tarrat ja tutut purjenumerot lauloivat pilkkalautua, joka kiertyi kuin kuristusote kaulalleni. Sanat jyskyttivät mielessä kiivaana komppina: ulkopuolinen, luuseri, säärittävä sosiaalitapaus. Pahin kilpailijani Rasmus ei ollut sanonut niitä ääneen, mutta osasin lukea häntä ilman sanojakin.

Käänsin veneen tuuleen, kauhaisin kämmenelle laidan vieressä kohisevaa vettä ja yritin huuhtaista valuvaa silmäkulmaa. Käsi muuttui kirkkaanpunaiseksi, haava vuoti edelleen. Veneen pohjalla lilluva likainen pesusienien palanen sai kelvata ensiavuksi. Kulahtaneiden neopreenitossujen viereen tippui veripisaroita, jotka liukenivat veteen.

Harjoitusradalla Salla saavutti ylämerkin ensimmäisenä. Aivan hänen kintereillään purjehti Rasmus. Kuvittelin Sallan tuulella heiluvan vaalean ponnarin, päättäväisen ilmeen ruskeissa silmissä ja ryppyn kulmakarvojen välissä. Purjehties-

saan Salla muuttui huolehtivasta ja ystävällisestä eläintensuojelijasta piinkovaksi urheilijaksi, joka harjoitteli sääliittä ja taisteli loppuun saakka. Kuulin mielessäni Sallan ärsyttävän Rasmusta merkillä: ”Yritä edes Weckman!”

Näin Rasmuksen pilkallisen katseen ja liikkeet, jotka olivat koodattuja, täydellisiä kuin purjehdusteorian oppikirjassa, mutta joista puuttui herkkyyks ja luovuus. Rasmukselle ei riittänyt, että jouduin jättämään tiimipaikan; hän halusi viedä minulta kaiken muunkin. Listalla ensimmäisenä oli taatusti ystävytyeni Sallan kanssa. Liu’utin sormenpäitäni laineilla. Yhteys veteen virtasi niin kiihkeänä, että se teki kipeää.

Taivaalla pilvet roikkuivat lohduttomina. Helle oli vaihtunut elokuun alettua repiviksi tuuliksi ja rankkasateiksi. Purje värisi ja keula poukkoili meren rytmissä. Kiskaisin peräsintä, ja vene kääntyi kuin itsestään, juuri niin kuin olin tiennyt sen tekevän. En jaksanut enää katsoa Rasmusta, en Sallaa enkä Okkoa, jonka tiesin huutavan ohjeita valmennettavilleen. Annoin veneen lipua kohti ranta. Mitä tapahtuisi, jos ohjaisin jollan Kiiskilahden pohjukan kallioihin? Onneksi ajatus katosi mielestä yhtä nopeasti kuin se oli sinne tullutkin, ja tilalle työntyivät pikkusiskoni Islan nauravat kasvot.

Kalliot olivat olleet joskus koskemattomat. Silloin joskus, kun maailmassa ei ollut ollut kuin kaiken ydin: alkumeri, sen ylle kupolina kaartuva taivas, karut niemet ja luodot. Vesilinnut, kuten karikukot, tiirat, haahkat ja allit tulivat ensimmäisinä. Niin oli isä kertonut. Olin oppinut tunnistamaan ne ennen kuin olin oppinut lukemaan. Isän silmät olivat loistaneet ylpeinä, kun olin eskarissa ilmoittanut lempieläimekseni merikotkan. Oli vaikeaa kuvitella tutut kalliot autioina ilman naurettavan isoja ja kalliita omakotitaloja, uimarantaa ilman keinuja ja liukumäkeä ja pursiseuran niemeä ilman tuulessa heiluvia satoja mastoja.

Uimalaituri oli tyhjä. Siellä ei näkynyt punaista kassia, johon äiti oli pakannut sinä huhtikuuisena aamuna valkoisen pyyheliinan, keltaisen uimalakin, märkäpuvun, uimalasit ja puhallettavan turvapoijun. Kun aamupäivällä laiturilta löytyi vain laukku ja sen sisältä kännykkä ja pyyhe, johon mummo oli kirjaillut helmipistoilla *Ilona*, katosi Islan, minun ja isän elämästä kaikki ilo ja usko tulevaan.

Kauhoin aallon pohjalta kämmenille lisää vettä, hieroin sitä kasvoihin ja yritin pakottaa mielessä vellovan tuskan hiljenemään. Missä olet äiti? Oletko sinä pinnan alla, niin kuin meille on väitetty?

Vilkaisin urheilukelloa kahta tuntia myöhemmin ja kiskaisin pyörän raivoissani jalkakäytävälle. Tyhjentyneen takarenkain vanne lonksahteli katukiveystä vasten, ja treenikassin hihna hiersi olkapäätä. Lahtisten autotallista kuului kasarirockia. Miljan isä Mika rassasi loisteputken valossa moottoripyöräänsä ja heilautti kättään. Siistin puutarhan pihakäytävät oli koristeltu upotetuilla valoilla, pyöreillä kivillä ja valkoisella koristehiekalla. Ovenpielissä kasvoi suurissa ruukuissa palomaisia kukkia. Pensasaidan toisella puolella meidän pihassamme taas rehottivat rikkaruohot ja keittiön ikkunalaudan kukkalaatikoissa oli pelkkää paakkuista multaa.

– Missä hemmetissä sä olet viipynyt? isä ärähti vääntäytyessäni ulko-ovesta sisään ison laukun kanssa. – Lupasit lukea Islalle iltasadun, ja kello on jo yli yhdeksän. Se ei suostunut nukkumaan, ennen kuin olet kotona!

– Pyörästä puhkesi kumi, mutisin ja heitin treenikassin eteisen nurkkaan. Purin poskea, etten vastaisi isälle samaan hyökkäävään sävyyn. – Sori.

Isän kasvot olivat kalvakat, ja muutamassa kuukaudessa niille piirtyneet uurteet tuntuivat päivä päivältä syvemmiltä.

Silmäkulmien poimut olivat ennen levinneet viuhkaksi tämän nauraessa. Nyt kasvot olivat ankarat ja ilmeettömät, aivan kuin niille olisi levitetty kerros kynttilävahaa. Mietin jälleen kerran, voivatko suru ja ikävä sulattaa ihmiseltä sielun.

– Ja kuinka monta kertaa mun täytyy sanoa, että märät kampeet viedään kuivumaan nyt eikä kohta? Jatkuvasti pitää korjata teidän kamoja nurkista, isä jupisi.

Ääni oli muuttunut narisevaksi valitukseksi, joka oli niin ohutta, että sen olisi voinut murtaa kuin piparin. Oli pakko hengittää syvään, etten olisi huutanut ääneen katsoessani isän tyhjää kuorta, joka käänsi selkensä ja laahusti keittiöön.

Eteisen pöydällä äiti hymyili iloisesti valokuvakehyksen pölyisen lasin takaa. Kuva oli otettu toissa kesänä Sotkamon mökin laiturilta. Äidillä oli yllään kukkakuvioinen mekko, ja hiukset lensivät tuulessa. Nappasin kassin olalle ja harpoin portaat yläkertaan. Aula haisi tunkkaiselta, unohdetulta ja onnettomalta.

Islan huoneesta kajasti pinkkiä valoa. Pikkusisko istui sängyllä yksisarvisyöpaidassaan ja asetteli unileluja sotilaallisiin riveihin. Vähän liian pitkän otsatukan alta näkyivät samanlaiset harmaat ja uneksivat silmät kuin minulla ja äidillä. Hiukan pysty nenä, vaalea iho ja pisamaiset poskipäät korostivat päättäväistä ilmettä.

– Eetu katso! Mä järjestin kaikki mun pehmot värijärjestykseen. Aika hassua, että pinkkejä on niin paljon.

– Joo tosi outoa, naurahdin ja pörrötin pikkusiskon tukkaa, joka oli yhtä tuuhea ja taipuisa kuin omani, vaikkakin kuparinen eikä tasaisen ruskea niin kuin minulla.

Isla hymyili.

– Kato, mä pakkasin reppuun valmiiksi penaalin ja laitoin vaatteetkin tuolin karmille.

– Hieno homma, ipana. Jännittääkö sua eka koulupäivä?

– Ei kauheasti, kun kaikki on tuttuja eskarista. Vain ope on uusi, Isla sanoi topakasti ja katsoi ylpeänä uutta lilaa rep-puaan. – Kivaa kun me ollaan molemmat samaan aikaan ekaluokkalaisia.

– Lukiossa ei ole luokkia.

– No onhan. Sä olet lukion ekaluokkalainen ja mä olen tavallinen ekaluokkalainen.

– Sovitaan sitten niin, sanoin ja hymyilin.

Hellyys pikkusisko kohtaan humahti lävitseni kuin tuli, joka ei polttanut. Vaikka Isla oli välillä rasittava kuin pienillä naskalihampaillaan näykyvä koiranpentu, oli hän kuitenkin kaikki, mitä minulla oli jäljellä onnellisesta perheestäni.

– Huusiko isi sulle, kun tulit myöhässä? Isla kysyi varovasti ja silitteli pehmeän merenneitonuken kimaltelevaa pyrstöä.

– Ihan vähän vain.

– Onkohan se enää koskaan iloinen?

– Tietysti on, vastasin, vaikka tiesin valehtelevani.

Isla käänsi katseensa takaisin pehmoleluihin. Pikkusiskon hartiat vavahtelivat. Nappasin nukan ja roikotin sitä kimmeltävästä pyrstöstä. Isla kirkkaisi ja hyökkäsi kimppuun.

– Anna se mulle! Isla komensi ja kikatti, kun pitelin lelua pääni päällä ja kutitin siskoa toisella kädellä vatsasta.

– Eetu oikeesti! Anna Kuohukutri tänne! Sillä menee veri päähän, jos sä pitelet sitä noin, Isla huusi, hyppi sängyllä ja yritti saada nukan itselleen.

– Tarkoitat varmaan, että Kuohiksen aivot muuttuvat pumpuliksi, jota ne taitavat olla muutenkin, nauroin ja pudotin pehmolelun sängylle.

– Älä loukkaa sen tunteita, Isla hihitti ja silitti pehmonuken hiuksia.

– Luetaanko sitten, että pääset nukkumaan? kysyin ja kurotin yöpöydältä *Mestaritontun seikkailut*.

– Joo joo, Isla vastasi, nyrpisti nenäänsä mutta painautui kuitenkin kainaloon.

– *Kuningas katseli Haakslinnaa ja huomasi sen porttien päällä kirjoituksen. ”Mitä meri on kerran omakseen ottanut, sitä se ei milloinkaan anna takaisin.” Ja kuningas tuli suuresti murheelliseksi, sillä hän ajatteli Päivikkiä.*

– Öö, en tajua. Miten kuningas voi muka olla murheelinen, vaikkei se edes tunne koko Päivikkiä? Isla keskeytti otsaansa rypistäen.

– Öö, Isla hei, tää on satu. Tunsiko Lumikki tai Ruusunen prinssinsä, ennen kuin ne päättivät elää niiden kanssa elämänsä onnellisina loppuun asti? No eivät.

– Niinpä, prinssit vain pussasivat niitä, ja pam se oli siten siinä. Säkin voisit koittaa samaa juttua. Et luultavasti saa muuten koskaan ketään. Se on kyllä ihme juttu, sillä oikeastaan sä olet aika komea. Vähän sellaisen surumielisen prinssin näköinen.

– Voi kiitos.

Islan sanat ärsyttivät, mutta olin myös vähän mielissäni.

– Sovitaanko pirpana, että mä hoidan seurusteluasiat ihan itse?

– No joo joo, vaikket sä kuitenkaan saa mitään aikaiseksi, Isla tuhahti. – Jatketaan jo!

– *Merenkuninkaan kuuluisissa puutarhoissa heidän edessään kohosivat sen ihanat linnat. Niitä oli kaksi, toinen kristallista, toinen helmistä. Sinervät aallot purjehtivat hattarain lailla niiden kimaltelevien tornien ohii. Keltaiset meritähdet tuikkivat merenheinänurmen yllä...*

Islan hengitys syveni ja sormet hellittivät Kuohukutrin hiuksista, jotka oli tehty keltaisesta villalangasta. Taitoin sivun reunasta nurkan, nostin kirjan hiljaa yöpöydälle, sammutin lukulampun ja kohottauduin varovasti ylös.

- Eetu, Isla mumisi unisesti.
- Nuku vaan, vastasin ja silitin sekaiselle palmikolle letitettyjä hiuksia.
- Mulla on ikävä äitiä. Olisin halunnut, että se saattaa mut ensimmäisenä päivänä kouluun.
- Mä tiedän, vastasin huoaten ja tunsin, kuinka kurkua kuristi. – Nuku nyt, mä olen tässä niin kauan, että sä nukahdat.

Isla vaipui nopeasti takaisin uneen. Kuuntelin avonaisesta tuuletusikkunasta tuulen huminaa ja lähikoivun oksien kahiinaa. Elokuun yö oli pimeä, katulamppujen valo hiipi sisään sälekaihtimien väleistä. Silitin pikkusiskon poskea ja ikävöin äitiä. Tunsin kaipuun sattuvan jokaisessa hermossa ja solussa. Oli rauhoituttava, sillä en halunnut paniikin kuristuvan kauhalleni hirttosilmukan lailla. En jaksanut taas kerran haukkoa avuttomana happea ruskeaan paperipussiin turvautuen.

Puristin Islan merenneitonukkeä nyrkissäni niin kovaa kuin pystyin ja pakotin itseni hengittämään samaan tahtiin kuin sisko.

2. EKALUOKKALAISET

Keittiössä tuoksui kahvi. Laikukkaalle tiskipöydälle oli nostettu kukkuraisen astiakasan viereen paahtoleipäpussi, margariini, nahistunut tomaatti ja maitopurkki. Huokasin. Pitäisi yrittää siivota illalla.

– Huomenta, mutisin ja vilkaisin varovasti keittiön pöydän päähän, jossa isä istui hautautuneena sanomalehden taakse.

Isä murahti jotain vastaukseksi. Parta oli sentään ajettu ja kauhtunut vihreä pikeepaita silitetty. Sanomalehti oli edennyt urheilusivuihin, joten isä lähtisi pian. Tuntui haikealta, kun muistin menneisyyden isän. Tämä oli nauraen sanonut olevansa maailman viimeinen muumio, joka lukisi paperista sanomalehteä niin kauan, kuin joku niitä painoi.

Jääkaappi oli taas melkein tyhjä. Jugurttipurkissa oli sentään vielä puolet jäljellä. Pakastimessa oli vadelmia enää muutama rasia, sillä kukaan ei ollut poiminut ja säilönyt marjoja tänä kesänä.

– Mihin aikaan Islan koulu alkaa? kysyin samalla, kun kaadoin jugurtin ja vadelmien päälle myslä.

– Yhdeksältä. Miljan äiti lupasi viedä myös Islan.

– Ai etkö sä meinaa mennä saattamaan Islaa kouluun? kysyin uskomatta korviani.

– En tietenkään. Meillä alkaa opettajainkokous tunnin päästä, niin kuin hyvin tiedät. Miten niin?

– Ei mitenkään. Paitsi että onhan tänään kuitenkin Islan ensimmäinen koulupäivä, sanoin ja yritin kaikin keinoin kätkeä ivan äänestäni.

– En repeä joka paikkaan, isä jyrähti. – Hae Isla iltapäiväkerhosta, tee ruokaa ja muista käydä kaupassa koulun jälkeen. Onko sulla rahaa tilillä?

– On. Sain eilen palkan seuralta. Ja mainosten jaosta tulee muutama kymppi perjantaina.

– No hyvä. Hedelmiä tarvitaan ainakin ja juustoa ja paah-toleipää. Ja katso, että Isla on valmiina varttia vaille kuusi, kun tytöillä on syksyn ensimmäinen balettitunti. Naapurit vievät, ja minä lupasin hakea.

– Mutta Islahan halusi lopettaa baletin ja mennä kokei-lemaan taitouintia, sanoin kuivahtaneelle ruisleivälle, jonka olin kaivanut muuten tyhjästä leipäkorista.

– Jos suostuisin teidän jokaiseen oikkuunne, en muuta ehtisikään, kivahti isä.

Joskus oli vaikeaa olla hiljaa. Muistin, miten Isla oli vuosi sitten istunut nenä kiinni televisiossa katsomassa olympia-laisten taitouintikilpailuja. Hän opetteli ulkoa selostuksia ja osasi pian toistaa ohjelmien jokaisen liikkeen ja yhdistelmän. *Katsokaa, miten yhdenmukaisesti kiinalaiset liikkuvat. Selin perusasennosta liu'utaan pää edellä jalan nostoon, taivutetaan toinen jalka flamingoon ja kaksoisbalettijalka-asettoon. Upeaa, kertakaikkisen varmaa työskentelyä koko joukkueelta!* Äiti oli nauranut ja luvannut viedä Islan taitouintiin heti, kun tämä täyttäisi seitsemän ja ryhmiin saisi mennä mukaan.

Pakotin itseni nielemään syytökset, jotka olisin halunnut kaataa isän niskaan. Ikkunoiden välissä räpiköi pörröinen

kimalainen. Sen hätäinen räpistely ja surina toivat mieleen oman hätähuutoni, jota en osannut pukea sanoiksi. *Älä jätä mua yksin.*

Hain Islan eskarissa askartelemasta hyrskyn myrskyn -laatikosta ikkuna-avaimen ja päästin kimalaisen ulos. Ulkoilma tuoksui sateelta ja ruoholta, lohdulta.

– Islalla on viikon päästä synttärit. Se haluaa varmaan järjestää jotkut juhlat täällä, sain sanottua.

– Pitäköön Mäkkärissä, isä vastasi nostamatta katsettaan lehdestä. – Minä en halua tänne yhtään lastaan hakevaa uteliasta juoruakkaa roikkumaan oven läpeen.

Syvälle varastoitunut kiukku vyöryi lihaksiini niin nopeasti, että se pelotti. Komensin itseni laskemaan kymmeneen ja kätkemään tunteeni. Ymmärsin, mitä isä tarkoitti, mutta tämän itsekäs asenne kuvotti. Islan takia oli kuitenkin pakko yrittää ja pitää korttitaloa jollain lailla kasassa.

Sen huhtikuun lopun päivän jälkeen ihmiset olivat vaienneet. Kun hain Islan eskarista, parkkipaikalla puliseva äitien piiri hiljeni. Kun kerroin purjehdustreneissa, että en voinut enää kilpailla, yksikään joukkuekavereistani ei avannut suutaan. Kun menin kouluun, luokkakaverit eivät tienneet, mitä pitäisi sanoa. Ainoastaan Salla tiesi. Ystävä, joka tunsikin minut paremmin kuin kukaan ja sai Islankin nauramaan niin kuin ennen. Salla pakotti puhumaan, vaikka kaikki muut olivat hiljaa.

– Voinko mä järjestää ne synttärit? Kutsutaan Islan parhaat kaverit klubitalolle ja jos vanhemmille sopii, käydään ajelemassa kumiveneellä. Viikon päästä perjantaina sopisi, kun kaikki optarit ovat SM-kisoissa ja Sallakin ehtisi auttaa.

– Miten vain, mutta Isla ei mene veneeseen.

– Isä hei, Isla haluaa itse mennä taitouintiin ja oppia seilaamaan. Ja Salla sanoi, että sen alkeisryhmässä on vielä tilaa,

intin. – Tai sitten voin opettaa itse, jos se on rahasta kiinni.

– Ei käy. Tästä on puhuttu riittävän monta kertaa, isä korotti ääntään ja mulkaisi varoittavasti.

Annoin periksi. *Islan vuoksi*, hoin itselleni. Siskon ei tarvitsisi herätä riitelyyn ensimmäisenä kouluamunaan.

– Okei okei. Ei veneilyä eikä uintia. Ja mä saatan Islan kouluun tänään. Meillä alkaa vasta kympiltä, ehdin ihan hyvin. Mulla on illalla valmennusta ja valkkupalaveri, joten en ehdi tänään lukea Islalle.

– Sano sitten Islalle, että sen pitää tyytyä minuun. Ai niin, pyöräsi saat korjata itse. Vajassa on varmaan vielä muutama paikka jäljellä.

– Okei hyvä. Sen takia heräsinkin näin aikaisin.

Isä ei vaivautunut vastaamaan vaan nousi tuoli kolisten pöydästä, pörrötti sentään mennessään keittiöön säntäävän Islan tukkaa.

– Eetu voitko tarkistaa mun penaalin?

– No näytä nyt sitten. Mutta sitten mun täytyy mennä korjaamaan pyörän kumi.

– Menen nyt! Olkaa ihmisiksi, isä huusi ovelta.

– Eikö isi saatakaan mua kouluun? Isla kuiskasi nieleskellen.

– Ei se ehdi, kun sen oppilaat tulevat kouluun jo yhdeksäksi. Mutta mä tulen ja jos haluat, voin kysyä, ehtisikö Sallakin tulla.

– Joo, joo, joo, kysy Sallaa! Isla henkäisi, pyyhkäisi harmin kyyneleet silmäkulmistaan ja hymyili leveästi.

Kaivoin kännykän taskusta ja lähetin Sallalle viestin samalla, kun kirosin isän helvetin alimpaan kuiluun.

Faija teki taas oharit. Ehditkö saattamaan Islaa yksiki kouluun?

Puhelin kilahti saman tien.

– Se tulee, kerroin Islalle. – Ota aamupalaa, senkin eka-luokkalainen. Etkä vedä sitten pelkkää juustoa ja paahdista. Ota kurkkua ja tomaattia myös!

Islan vaaleanpunainen rattikelkka, pystyyn nostetut öljyämättömät ja pölyiset aurinkotuolit, hiekkalulut, isän bongauskiikareiden alumiinijalusta, lumikola ja työkalupakki oli kasattu epämääräiseksi rakennelmaksi, joka rämähti lattialle, kun avasin ulkovaraston oven. Vanhassa kirjahyllyssä oli kukkaruukkupinin ja kastelukannun välissä avaamaton paikka-
rasia, metalliraspi ja liimatuubi. Nappasin ne ja työkalupakin mukaan ja potkin kamaröykkiötä nurkkaan. Survoin varaston oven kiinni samalla tavalla, kuin isä oli sulkenut minut ja Islan oman surunsa ulkopuolelle.

Jarrukäpälän ruuvi oli jumissa. Ruiskautin öljyä jengoihin ja väänsin sen väkisin auki. Takahaarukan hahlot olivat hie-
man vääntyneet, ja rengas piti ujuttaa niiden välistä varovasti pois. Työnsin jakoavaimen tylpän pään ulkokumin ja vanteen väliin. Ulkokumi irtosi kuin itsestään.

– Eetu! Missä sä oot? Islan kiihtynyt huuto kuului etuovelta. – Salla tuli! Yritä arvata, mitä se toi mulle koulun-
alkajaislahjaksi.

– Olen takapihalla, ähkäisin painaessani paikkaa tiukasti kumia vasten.

Isla työnsi terassin oven auki ja heilutti oikeassa kädessään puhelintaan. Salla käveli perässä vaaleat hiukset puolelta toiselle keinuen. Merellä päivettyneitä kapeita kasvoja koristivat poskiin painuneet hymykuopat, jotka syvenivät, kun Salla huomasi virnistykseni.

– Kato Eetu, sain Sallalta tällaiset kimaltelevat kuoret mun puhelimeen. Vähänkö tää merenneito on kaunis! Sen nimi on Vihervä, sama kuin sen vedenneidon Mestaritontussa.

– Joo, tosi hieno, hymähdin, pyyhin likaiset kädet verk-kareihin ja iskin Sallalle silmää.

– Salla osti nämä jo kesällä sieltä jostain, missä se oli kisaamassa –

– Kaliforniasta, auttoi Salla ja hymyili Islan innolle.

– Niin just, jostain sieltä, Isla hihkui. – Mistä sä tiesit, mikä puhelin ja malli mulla on?

– Eetu kertoi, Salla vastasi.

Muistin viestin, jonka Salla oli lähettänyt Kaliforniasta. Koko valmennusryhmä oli lähtenyt kilpailemaan ja harjoittelemaan heti kesäloman alussa. Ne kaksi viikkoa olivat olleet kuin päättymätön kauhuelokuva. Kateus jäyti syövän lailla, mutta Salla osasi lohduttaa tuhansien kilometrien päästäkin.

Ihmettelen koko ajan, kun en näe sun purjetta radalla, ja vasta sitten muistan, ettet olekaan täällä. Eetu hei, sä pääset jonain päivänä taas kisaamaan ja silloin sä tuut voittamaan meidät kaikki. Aina löytyy keino. Sun pitää uskoa siihen. XD Mikä puhelin Islalla muuten on?

Isla katsoi ihailen, kuinka uusi kimalteleva kännykänkuori taittoi auringonvaloa. Ilon takana paistoi kuitenkin suru.

– Tää on oikeastaan äidin vanha puhelin. Isi käski Eetun tyhjentää sen ja antaa mulle. Eihän äitiä haittaa, vaikka lainaan sitä? Annan sen kyllä heti takaisin, kun äiti tulee kotiin.

Salla halasi Islaa ja hymyili minulle surullisesti kuparisten hiusten yli.

– Ei äitiä haittaa Isla, sanoin.

– Salla, voitko laittaa mulle hollantilaisen letin? En osaa tehdä sitä vielä eikä iskä ja Eetu – no sä tiedät.

– Joo niin tiedän, Salla nauroi ja kaivoi oman puhelimensa laukustaan. – Arvaa muuten mitä? Pomppu, Tikru, Milli ja Konna sai eilen uuden kaverin.

– Oikeastiko? Isla kysyi ihastuksissaan.

– Joo! Me haettiin eilen äidin kanssa eläinsuojeluyhdistyksestä Pipari-niminen suklaanruskea kisuli, joka oli hylätty metsään kesäloman jälkeen.

– Miksi se oli hylätty metsään?

– Jotkut ihmiset on niin hölmöjä, että ottavat itselleen kissanpennun kesäksi, ja kun tulee syksy, hylkäävät sen, Salla vastasi ja näytti kännykästään kuvan laihasta kissasta, jolla oli nappinenä ja vaaleat, epäluuloiset silmät.

Kuuntelin huvittuneena Sallan kertomusta. Tämän huone alkoi muistuttaa löytöeläinten hoitolaa, jota hallitsivat uuden tulokkaan lisäksi kaksi laiskanpulskaa harmaata kissaa, ikivanha maakilpikonna ja sähköjohtoja narskutteleva luppakorvainen kani. Ei ollut eläintä, jota Salla ei olisi rakastanut kuin maailman suloisinta pikkuvauvaa.

– Saanko mä tulla katsomaan Piparia viikonloppuna?

– Totta kai! Salla vastasi. – Sähän voisit olla sen kummitäti.

– Ihan parasta, Isla sanoi tuijottaessaan lumoutuneena kisun kuvaa ruudulta. – Salla hei, Rasmus soittaa.

Isla ojensi Sallalle puhelimen, jossa vilkkui Rasmuksen nimi ja koppava naama. Pikkusiskon ilon aiheuttama hyvä tuuli katosi ja muuttui myrskyksi. *Minkä helvetin takia Rasmus soitti Sallalle kahdeksalta aamulla?*

– Soitan sille myöhemmin, Salla mutisi tunkiessaan puhelimen kiireesti kassiinsa.

Isla ei huomannut mitään vaan säteili edelleen kissakummin onnea vetäessään Sallan käsivarresta sisälle. Riuhtaisin venttiilin auki ja pumppasin renkaan täyteen ilmaa. Pihinää ei kuulunut. Onneksi sentään edes pyöränkumin paikkaus näytti sujuvan.

– Mä olen ihan pian valmis! huikkasin äkeästi Sallalle ja Islalle, joiden kikatus kuului sisältä terassille asti. – Lähdetään kymmenen minuutin päästä.

ITÄMERI KÄTKEE SALAISUUTENSA

Eetu on seuransa kovin kilpaperjehtija, jonka elämä muuttuu painajaiseksi, kun äiti katoaa joka-aamuisella uintiretkellään. Surun ja epätietoisuuden keskellä

Eetun pitäisi selvittää juuri alkaneesta lukiosta ja hämmentäviksi muuttuneista ihmissuhdekuvioista.

Äidin katoamiseenkin tuntuu liittyvän jotain hämärää. Oliko kyseessä todella onnettomuus, ja miksi meribiologiäidin tutkimukset kiinnostavat outoja tahoja?

Harmaja luode seitsemän on trillerimäiseksi kasvava nuortenromaani, joka on samalla koskettava sukellus nuoruuden ja Itämeren myrskyihin.

Teosparin jälkimmäinen osa
Bengtskär itä kahdeksan ilmestyy 2023.

